

УДК 81'27'373.2:32:316.46]=161.2

КОМУНІКАЦІЯ ПОЛІТИЧНИЙ ЛІДЕР – СУСПІЛЬСТВО: ЗМІСТОВІ, ФОРМАЛЬНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ УНІВЕРСАЛЬНО-ПРЕЦЕДЕНТНИХ ІМЕН

Мар'яна РОСЛИЦЬКА

*Львівський національний університет імені Івана Франка
saletskam@gmail.com*

Дослідження з теорії прецедентності охоплюють широкий спектр питань про сутнісні ознаки прецедентних імен як особливого різновиду власних назв (І. Богданова, О. Ільченко, М. Рослицька, J.-P. Honore, K. Jonasson, Z. Kowalik-Kaleta, M.-A. Paveau), їхні когнітивні та комунікативні характеристики (Ю. Великорода), особливості функціонування в текстах різних стилів (А. Гузак, О. Найдюк). Однак лінгвокультурна специфіка прецедентних імен часто залишається поза увагою мовознавців.

Актуальність дослідження саме цього аспекту прецедентних імен зумовлена їхньою роллю в міжкультурній комунікації, оскільки ці одиниці стають трансляторами лінгвокультурної інформації. Тому вивчення прецедентних імен у комунікації *політичний лідер – суспільство*, а саме в текстах промов політичних лідерів різних держав, виявляє культурно значущі імена для різних суспільств, а зіставлення цих одиниць дає змогу розкрити ознаки лінгвокультурної інформації. Так, дослідження спільних прецедентних імен для українського, польського та французького політичних дискурсів дозволить зрозуміти “точки дотику” зіставлених одиниць, а вивчення особливостей їхнього змістового навантаження та функціонування сприятиме творенню ефективної міжкультурної комунікації.

Мета статті – розкрити склад, змістові та функціональні особливості універсально-прецедентних імен у текстах промов політичних лідерів на матеріалі української, польської та французької мов. Завдання статті: 1) обґрунтувати місце універсально-прецедентних імен у системі прецедентних одиниць; 2) дослідити змістові, формальні та функціональні особливості виявлених універсально-прецедентних імен.

За джерельну базу дослідження обрано тексти промов президентів України (203 промови), Польщі (200 промов) та Франції (198 промов) за період з 1991 по 2016 рр. Матеріалом для аналізу послужили 290 одиниць прецедентних імен, з них 104 одиниці українською мовою, 121 – польською та 65 – французькою. У дослідженні використано *описовий* метод, що посприяв характеристиці й каталогізації сфер-джерел та тематичних груп виявлених прецедентних імен; *зіставний аналіз*, який дозволив виявити універсально- та національно-прецедентні імена, а також спільні та відмінні ознаки їхньої формальної реалізації; *контекстний аналіз* уможливив виокремлення конотативних елементів цих одиниць у висловлюванні.

Універсально-прецедентні імена в системі прецедентних одиниць

У сучасному мовознавстві прецедентне ім'я (ПІ) визначають як індивідуальне ім'я, географічну чи історичну назву, пов'язану або з широковідомим текстом (прецедентним

текстом культури), або з прецедентною ситуацією (Великорода, 2012). Внутрішню диференціацію усіх прецедентних імен здійснюють за параметром ступеня їх зрозумілості, тому розрізняємо соціумно-прецедентні, національно-прецедентні та універсально-прецедентні імена. Соціумно-прецедентні імена відомі будь-якому пересічному представнику того чи іншого середовища (конфесійного, професійного тощо) та входять до колективного когнітивного простору (Богданова, 2016). Національно-прецедентні імена безпосередньо пов'язані з універсумом культури – сукупністю усіх феноменів (предметів культури, прецедентних імен, прецедентних феноменів та текстів), які характерні для певної культури (Великорода, 2012, с. 246), тобто теоретично відомі і зрозумілі національній спільноті. Універсально-прецедентні імена пов'язані з культурними універсальностями як спільними для всіх культур мовними та концептуальними елементами, які, з одного боку, звернені до зовнішнього світу, а з іншого – до національних культур (Великорода, 2012, с. 245). Отже, універсально-прецедентні імена є тими одиницями, які зрозумілі представникам різних лінгвокультурних спільнот у комунікації *адресат–адресант*. Тобто самі адресати встановлюють смисл дискурсу (тексту), усвідомлюючи авторські стратегії та інтенції.

Умовою ж ефективної комунікації, що залежить від встановлення смислу сказаного, є знання комунікантами коду (мови) і позакодових (фонових) знань, тобто екстралінгвальної інформації, визначеної певною культурою. Тому універсально-прецедентні імена є тими назвами, що відомі середньостатистичним мовцям і входять в “універсальний” когнітивний простір (когнітивну базу). Диференціація цього типу прецедентних імен та наповнення прикладами корпусу подібних одиниць є доволі умовними, оскільки абсолютно універсальних прецедентних імен, зрозумілих усім освіченим людям, швидше за все, немає. Погоджуємося з думкою, Т. Чрділелі, що універсальність прецедентної одиниці варто трактувати як її теоретичну впізнаваність представниками різних культур (Чрділелі, 2012, с. 117).

Змістові, формальні та функціональні особливості універсально-прецедентних імен

У дослідженні пропонуємо емпіричний підхід до виокремлення цього пласту одиниць: спершу виявляємо прецедентні імена в текстах промов президентів України, Польщі та Франції, а потім зіставляємо одиниці з текстів кожної з лінгвокультур. Виявлені спільні імена і будуть універсально-прецедентними. Окрім факту присутності певного прецедентного імені в мовленні представників різних лінгвокультур, вважаємо за необхідне брати до уваги також особливості формального вираження та контекстного оточення прецедентного імені, оскільки типові риси функціонування одиниць дають вірогідніші підстави розглядати їх як універсальне явище.

Здійснений аналіз засвідчив, що у складі універсально-прецедентних імен представлені сфери “Історія” (7 одиниць), “Політика” (5 одиниць) та “Релігія” (4 одиниці). Функціонування одиниць саме з цих сфер-джерел зумовлене універсальними рисами дискурсу президентів, домінуванням політичних тем, зорієнтованістю на історичне минуле та релігійний компонент з метою впливу на адресата. Для прикладу, детальніше розглянемо одиниці з двох потенційно персвазивних сфер-джерел – “Історія” та “Релігія”.

Сфера-джерело “Історія”. Універсально-прецедентні імена: *Ayusviçy / Auschwitz / Auschwitz, I світова війна / I wojna światowa / Grande guerre, II Світова війна / II wojna światowa / Seconde guerre mondiale, Голокост / Holokaust / Holokaust, Гімлер / Hitler / Hitler, Сталін / Stalin / Stalin, Черчіль / Churchill / Churchill, Холодна війна / Zimna wojna / La Guerre Froide.*

III Аушвіц / Auschwitz / Auschwitz. Спільне для дискурсу президентів В. Януковича, П. Порошенка, Л. Качинського, Б. Коморовського, Ж. Ширака, Ф. Олланда. Умови вживання цього імені однотипні – у промовах, присвячених пам'яті жертв Голокосту, або у зверненнях до єврейської громади (Л. Качинський, Ж. Ширак).

Контексти вживання цього імені ілюструють тенденцію до його ототожнення з *III Голокост*: *Але всі ми чітко розуміємо, що Бабин Яр – це одна із найглибших ран, один із найважчих спогадів про Голокост, про цю безпрецедентну в історії людства катастрофу, про спробу фізично винищити весь народ із корінням, заглибленим в Біблію. У цьому сенсі з Бабином Яром співмірний хіба що Аушвіц* (П. Порошенко). Український політик прирівнює події в Бабиному Яру (урочище, в якому здійснено масові страти євреїв) із одним із найбільших концентраційних таборів – Аушвіцем. Зміст висловлювання: “У цьому сенсі (кількість страчених євреїв) з Бабином Яром (розстрілами в урочищі) співмірний хіба що Аушвіц” (масові страти євреїв в концтаборі). Аналогію забезпечують *III Аушвіц* та *Бабин Яр*. Як і *III Голокост*, *III Auschwitz* наділяють символічним значенням, підкреслюючи його значущість: *Według niego, Auschwitz jest jednym z najboleśniejszych symboli Holokaustu. – Symbolem zagłady Żydów, Romów, Sinti tylko, dlatego że byli Żydami, Romami i Sinti* (Б. Коморовський). У висловлюванні *III Аушвіц* розвиває нове співзначення (додаткове значення, яке мовний знак отримує в тексті) і стає символом винищення євреїв, ромів та синті під час II Світової війни.

III I світова війна / I wojna światowa / Grande guerre. Умови використання цього прецедентного імені неоднорідні: промова в День пам'яті жертв Голодомору (П. Порошенко), промова біля могили Невідомого Солдата (Л. Качинський), промова на Національному святі (Н. Саркозі), промова у Новій Каледонії (Ф. Олланд).

Контексти вживання цього *III* демонструють тенденцію до використання його як мірила кількості жертв у зіставленні з часом більшовицького режиму: *Число жертв у сталінській війні проти українців перевищило загальну кількість жертв Першої світової війни у всіх країнах, які брали в ній участь!* (П. Порошенко); у проведенні аналогії між Першою та Другою світовими війнами: *Ce matin, sur les Champs Élysées, avec des jeunes de 79 autres pays, quatre jeunes Djiboutiens ont rendu hommage aux victimes de la Grande guerre, ces morts au combat qui dorment pour l'éternité des plaines du nord de la France et de Belgique, dans ces nécropoles où Pascale et moi nous sommes souvent recueillis* (Н. Саркозі).

III II Світова війна / II wojna światowa / Seconde guerre mondiale. Це *III* зафіксоване у текстах трьома мовами. Тематика та умови виголошення промов різноманітні: у виступі на сесії Загальних зборів Академії аграрних наук (Л. Кучма), у промові перед могилою Невідомого Солдата (Л. Качинський), у промові на кладовищі Бель Ер (Н. Саркозі).

Контексти вживання *III* демонструють типові для трьох лінгвокультур способи його використання: 1) накопичення інформації про катастрофи у світовій та національній історії: *Ще одного такого випробування, яким було для українського народу ХХ сторіччя, він би вже, мабуть, не витримав. Страшна руїна громадянської війни, голодомор тридцять третього, криваві репресії тридцять сьомого, Друга світова війна* (Л. Кравчук); *Te dwadzieścia lat to lata wielkie. Po nich przyszła II wojna światowa, miliony ofiar, potężne antyhitlerowskie podziemie, wspaniałe powstanie warszawskie, akcja “Burza”, powojenny opór przeciwko komunizmowi* (Л. Качинський); 2) вписування у перелік героїчних перемог: *У наших перемогах є дух і залізо. Хотин. Жовті Води. Конотоп. Маківка. I Курська дуга. I битва за Київ. Бої проти фашизму і бої за незалежність у час Другої світової війни. У наших перемогах – тисячолітня традиція. Від Володимира Великого та Ярослава*

Мудрого. До Богдана Хмельницького, Пилипа Орлика, Тараса Шевченка і Івана Франка (В. Ющенко); *Mais comme je l'avais dit à Bamako, la France a aussi en intervenant au Mali, avec les Africains, payé sa dette, la dette que nous avons contractée à l'égard des tirailleurs sénégalais qui étaient venus lors de la Première guerre puis, dans d'autres conditions, lors de la Seconde guerre mondiale, pour libérer la France* (Ф. Олланд). Розглянуті приклади демонструють, що в обговоренні подій Другої світової війни виявлено тенденцію до використання цього ПІ у протилежних контекстах: катастрофа і перемога.

ПІ Голокост / Holocaust / Holocaust (Shoah). ПІ функціонує у промових В. Ющенка, В. Януковича, Л. Качинського, Б. Коморовського, Ж. Ширака, Н. Саркозі, Ф. Олланда з нагоди Дня незалежності (В. Ющенко), під час відзначення початку Другої світової війни (Л. Качинський), у Меморіалі жертвам Голокосту (Ф. Олланд). Зазначимо, що у французькій мові і лінгвокультурі поряд із терміном *Holocauste* функціонує термін *Shoah* (від гебр. - שואה - "катастрофа").

Контексти вживання цієї одиниці виявляють тенденцію до використання ПІ *Голокост* як добре відомого і визнаного тоталітарного злочину, який порівнюють з менш відомими злочинами національного масштабу, наприклад, Голодомором та розстрілами в Катині: *Злочин Голодомору прямо проклав шлях до злочинів Другої світової війни, і в своїй диявольській суті – до злочину Голокосту* (В. Ющенко). У висловлюванні Голодомор визначено як передумову здійснення Голокосту. Подібні аналогії вжиті з метою надати особливого значення менш знаним злочинам у порівнянні з добре відомими.

Walki w kampanii wrześniowej trwały do Kocka, do 6 października. Po tym przyszła noc okupacji. Noc, której istotą była zbrodnia, której istotą był Oświęcim, istotą był Holocaust, ale i istotą był Katyń (Л. Качинський). Президент Польщі проводить аналогію між концентраційним табором Освенцимом, Голокостом та стратами біля Катиня для того, щоб підкреслити масштаб здійснених більшовиками розстрілів у Катинському лісі: *Noc, której istotą była zbrodnia* (страсти євреїв), *której istotą był Oświęcim* (страсти євреїв у концентраційному таборі), *istotą był Holocaust* (процес переслідувань і вбивств євреїв), *ale i istotą był Katyń* (страсти євреїв у лісі поблизу).

Також Голокост визначають як найбільший злочин, катастрофу: *Polska nie może tego uczynić. Nie pozwala nam na to nasza przeszłość, przeszłość kraju, który był pierwszą ofiarą II wojny światowej, kraju, na którego ziemiach rozegrał się jej największy dramat – Holocaust* (Б. Коморовський); *La Shoah, le plus grand crime jamais connu et jamais commis dans l'humanité* (Ф. Олланд). У промові В. Януковича це ПІ розвиває символічне співзначення: *Як уособлення лютого антисемітизму і ксенофобії Голокост став символом страждань єврейського народу* (В. Янукович).

ПІ Гімлер / Hitler / Hitler. Зазначене ПІ функціонує в промових президентів України (Л. Кравчук, В. Ющенко, В. Янукович, П. Порошенко), усіх президентів Польщі та двох політичних лідерів Франції (Н. Саркозі та Ф. Олланд). У всіх без винятку текстах це ПІ реалізує негативну оцінку.

Тексти промов українською і польською мовами містять похідні від прізвища А. Гітлера слова у сполученнях: *гітлерівські пособники* (Л. Кравчук), *гітлерівський фашизм* (В. Ющенко), *гітлерівська окупація* (В. Янукович); *hitlerowski okupant* (А. Дуда), *hitlerowska III Rzesza* (Б. Коморовський), *antyhitlerowskie podziemie* (Л. Качинський). У наведених прикладах спостерігаємо імпліцитну конотативну ознаку 'нацистський' у значенні прикметника *гітлерівський*, звідси вживання прикметника *гітлерівський* у значенні 'нацистський'. Так, у висловлюваннях політичних лідерів ПІ *Гімлер* часто несе зміст 'нацизм'.

III Сталін / Stalin. Це III використовують Л. Кравчук, В. Ющенко, П. Порошенко та Л. Валенса та А. Квасневський. Як і III *Gimlęp / Hitler / Hitler*, III *Сталін / Stalin* марковане негативною оцінкою.

Прецедентні імена на позначення цих двох диктаторів передають негативну оцінку, формуюючи ряд однотипних імен (*Сталін-Каганович-Постмишев* у П. Порошенка, *Hitler-Stalin* у Б. Коморовського). Представлення імен як однотипних зумовлене спільною ознакою названих осіб: *Сталін, Каганович, Постмишев* – державні діячі СРСР, які здійснювали репресії проти українського народу, *Hitler* та *Stalin* – найбільш сумнозвісні диктатори середини ХХ ст.

Універсальною рисою є те, що прецедентні імена *Сталін / Stalin* та *Gimlęp / Hitler / Hitler* завжди негативно конотовані і дають можливість адресантам відмежуватися від тоталітарної ідеології.

Сфера-джерело “Релігія”. Універсальні прецедентні імена з цієї сфери-джерела: *Біблія / Biblia / Bible, Бог / Bóg / Dieu, Іван Павло II / Jan Paweł II / Jean Paul II, Євангелія / Ewangelia*. Універсальність одиниць посилена і спільністю вербалізації та функціонування цих прецедентних імен. Найчастіше прецедентні імена зі сфери-джерела “Релігія” постають у аргументативних конструкціях як покликання на авторитетів.

III Біблія / Biblia / Bible функціонує у різноматичних промовах, найчастіше термін вживають польські політики А. Квасневський, Л. Качинський, А. Дуда, з українських політиків – П. Порошенко, з французьких – Ф. Олланд.

Контексти вживання III *Біблія / Biblia / Bible* демонструють тенденцію до його семантичного варіювання (зміни в значеннєвій структурі) як розвитку нових співзначень (Рослицька, 2017, с. 103). Наприклад, у висловлюваннях: *Chociaż mieszkałem w Krakowie, chociaż tam chodziłem do szkoły, ale już jako dziecko czytałem wspomnienia uczestników Powstania Warszawskiego. To była moja Biblia* (А. Дуда); *Jesteśmy za tym, aby Kartę Narodów Zjednoczonych traktować jak Biblię* (А. Квасневський) – III *Biblia* виражає конотативне значення ‘настільна книга’. Тексти українською та французькою мовами не виявляють ознак семантичного варіювання цієї одиниці.

III Бог / Bóg / Dieu майже всі президенти трьох країн вживають у широких соціополітичних контекстах: від промов на асамблеї ООН до звернень до органів державної влади. Найчастіше зазначене III функціонує у сталих виразах, компонентом яких є теонім *Бог*: *Сам Бог велів! Бог в поміч!* (Л. Кравчук), *Слава Господу Богу! Хай Бог нам у всьому допомагає! Хай допоможе нам Господь!* (В. Ющенко), *Нехай Бог благословить! Дякуючи Богові!* (П. Порошенко), *Niech dobry Pan Bóg pomaga nam w tej trudnej pracy!* (Б. Коморовський), *Bóg zapłać* (Л. Качинський). Такі вирази як вербальні маркери релігійної позиції сигналізують про віруючого адресата.

III Іван Павло II / Jan Paweł II / Jean Paul II використовують В. Ющенко, П. Порошенко, усі польські президенти, французький президент Н. Саркозі в різноматичних промовах. Це III активізує семантичні ознаки ‘Папа Римський’, ‘святий’, ‘поляк’. Акцентування ознак залежить від адресантів мовлення. Президенти Польщі підкреслюють польське походження К. Войтили – Івана Павла II, про що свідчать формулювання: *największy z Polaków, nasz wielki rodak, Polak*. Інші ж політичні лідери опираються на авторитет Івана Павла II як релігійного мислителя. *Ми пам’ятаємо слова Святого Папи Івана Павла II, який ще напередодні шістдесятої річниці Волинської трагедії казав: “Якщо Бог простив нам у Христі, тоді треба також людям віруючим простити взаємні кривди та просити прощення власних провин...”* (П. Порошенко). У висловлюванні III *Іван Павло II* виконує роль авторитету в контексті дискусії про Волинську

трагедію і політики примирення історичної пам'яті українців та поляків. *Jak zauważył papież Jan Paweł II, "Pokój i prawo międzynarodowe są wewnętrznie ze sobą związane: Prawo sprzyja pokojowi"* (А. Дуда).

Висновки

Універсально-прецедентні імена у промовах політичних лідерів України, Польщі та Франції – це одиниці, спільні для текстів трьома мовами, які пов'язані з історією, політикою та релігією.

Одиниці зі сфери-джерела "Історія" позначають світові події, до яких причетні країни адресантів (війни, злочини проти людства). Їхнє вживання забезпечує персвазивний ефект – навіювання страху, що послаблює критичне мислення адресатів та сприяє ефективності впливу. Імена диктаторів середини ХХ ст. А. Гітлера та Й. Сталіна вводять у текст промов образ ворога.

Одиниці зі сфери-джерела "Релігія" зумовлені спільним релігійним контекстом, зокрема християнством як панівною релігією. Вживання прецедентних імен з цієї сфери-джерела визначене потребою самопозиціонування адресанта як релігійної особистості, а також покликання на авторитетів у промовах політичних лідерів.

Список покликань

1. Богданова, І., 2016. Сугестивний потенціал прецедентних одиниць в українському медійному дискурсі початку ХХІ століття. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук. Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця.
2. Великорода, Ю. М., 2012. Прецедентні феномени в американському медійному дискурсі (на матеріалі часописів "Time" та "Newsweek"). Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук. Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів.
3. Рослицька, М. В., 2017. Семантичне варіювання власної назви як спосіб організації прецедентних імен у політичному дискурсі. *Мова і суспільство*, 8. Львів. с. 102–112.
4. Салецька, М. В., 2015. До проблеми виокремлення прецедентних імен у політичному дискурсі. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*, 9. Хмельницький. с. 153–159.
5. Чрдилелі, Т., 2012. Прецедентні феномени як проблема міжкультурної комунікації. *Науковий вісник кафедри Юнеско КНЛУ*. Серія: Філологія. Педагогіка. Психологія, 25, с. 114–119.
6. Jonasson, K., 1994. Le nom propre: construction et interpretation. Louvain-la-Neuve: Duclot. 225 p.
7. Kowalik-Kaleta, Z., 2011. Interdyskursywność w medialnych tekstach perswazyjnych analiza w ramach KAD. *Media i Społeczeństwo*, 1/2011. pp. 103–107.
8. Lecolle, M., Paveau, M.-A., Reboul-Touré, S., 2009. Le nom propre en discours. *Carnets du Cediscor*, no 11. Paris: Presses de la Sorbonne nouvelle, pp. 130–132.

References

1. Bohdanova, I., 2016. Suggestion potential of precedent units in Ukrainian media discourse of the early 21st century. Abstract of PhD dissertation. Donetsk National University. Vinnytsia. (In Ukrainian).
2. Velykoroda, Yu. M., 2012. Precedent phenomena in American media discourse (based on Time and Newsweek). PhD Thesis. Ivan Franko National University of Lviv. Lviv. (In Ukrainian).
3. Roslytska, M. V., 2017. Semantic variation of a proper name as a means of organizing precedent names in political discourse. *Language and society*, 8. Lviv. pp. 102–112. (In Ukrainian).
4. Saletska, M. V., 2015. To the problem of defining precedent names in political discourse. *Aktualni problemy filologii ta perekladознавства*, 9. Khmelnytskyi. pp. 153–159. (In Ukrainian).
5. Chrdileli, T., 2012. Precedent phenomena as a problem of intercultural communication. *Scientific messenger of the UNESCO department of Kyiv national linguistic university*. 25, pp. 114–119. (In Ukrainian).

6. Jonasson, K., 1994. The proper name: construction and interpretation. Louvain-la-Neuve: Duclot. 225 p. (In French).
7. Kowalik-Kaleta, Z., 2011. Interdiscursiveness in persuasive media analysis under KAD. *Media i Społeczeństwo*, 1/2011. pp. 103–107. (In Polish).
8. Lecolle, M., Paveau, M.-A., Reboul-Touré, S., 2009. The proper name in discourse. *Carnets du Cediscor*, no 11. Paris: Presses de la Sorbonne nouvelle, pp. 130–132. (In French).

**“POLITICAL LEADER – SOCIETY” COMMUNICATION:
CONTEXTUAL, FORMAL AND FUNCTIONAL CHARACTERISTICS
OF UNIVERSAL PRECEDENT NAMES**

Mariana ROSLYTSKA

*Ivan Franko National University in Lviv
vul. Universytetska, 1, Lviv, 79000, Ukraine
saletskam@gmail.com*

Background: The article deals with the study of the linguo-cultural specificity of precedent names, which has still remained beyond attention of linguists. The study of precedent names in speeches by political leaders as a realization of “political leader – society” communication shows their contextual, formal and functional characteristics in texts in Ukrainian, Polish and French.

The purpose of the article is to identify structural, contextual and functional features of universal precedent names in the texts of speeches by political leaders of the three states.

Results: The source of the study were the texts of speeches by Presidents of Ukraine (203 speeches), Poland (200 speeches) and France (198 speeches) over the period from 1991 till 2016. The article substantiates the place of universal precedent names in the system of precedent units. In particular, theoretical approaches to singling out this layer of precedent names have been analyzed. An empirical approach to singling out units of analysis has been proposed, whereby common names found in the Ukrainian, Polish and French languages become universal precedent names.

The contextual, formal and functional features of the found universal precedent names have been studied. The conducted analysis has shown that the universal precedent units represent the areas of “History” and “Religion”. The peculiarities of the formal expression and contextual environment of the names from each of the areas-sources have been studied. A conclusion has been made that the composition of the areas-sources are determined by universal features of political communication: the dominance of political topics, the orientation upon the historical past and the religious component in order to influence the addressee of the utterance. The formation of a set of universal precedent names is influenced by a common historical past (participation in World War II), common Christian values and geopolitical situations.

Keywords: sociolinguistics, political communication, “political leader – society” communication, a precedent name, universal precedent name.

Стаття надійшла до редколегії 7 червня 2019 року
Прийнята до друку 6 листопада 2019 року